

Изложба в плевенската Панорама представя героичната епопея за освобождение на града преди 147 години

петък, 06 декември 2024

Изложба „Блокада и последен бой за Плевен - 10 декември 1877 г.“ представя Регионалният военноисторически музей в Плевен, поводът е тържественото честване на 147 години от Освобождението на града. В хода на Руско-турската война 1877 - 1878 г. Плевен е пресечна точка в единоборството на две воюващи империи и тук се решава изхода на войната. Градът се превръща в стратегически център, здраво укрепен от Западната турска армия под командването на Осман паша. Пет месеца продължават бойните действия за града, три шурма бележат развитието на Плевенската епопея, а краят ѝ е в долината на река Вит.

Изложбата е съпътствана от 12 художествени произведения от колекциите на музея, изложени във фоайето на Панорама „Плевенска епопея 1877 г.“ Те представят герои от войната, батални сцени и паметници, които увековечават паметта на хилядите знайни и незнайни воители, загинали в славните сражения за Плевен. Сред авторите на картините са утвърдени имена на художници като Христо Бояджиев, Дионисий Дончев, Михаил Ананиев, Сашо Рачев и др.

На 18 табла е представен периодът от Плевенската епопея, известен като „блокада на Плевен“. След Третия шурм за града руското командване прилага изцяло нова тактика в борбата с укрепения се в Плевен Осман паша. На бойния театър са призовани талантливият военен инженер - ген. Едуард Иванович Тотлебен и руската Лейбгвардия. Ген. Тотлебен разработва подробен план за блокиране на турския лагер и прекъсване на съобщенията му.

Боевете при Горни Дъбник и Телиш (24 и 28 октомври 1877 г.) са първата голяма победа на руско-румънската армия сред поредица от тежки загуби. Софийското шосе е овладяно. Блокадният обръч около Плевен е окончателно затворен. В решителните сражения вземат участие финландските воини от Трети стрелкови Фински батальон, част от Лейбгвардейската стрелкова бригада.

В хода на блокадата поради настъпващата зима животът в траншеите се превръща в истинско изпитание на волята и духа на обикновения войник. Лазаретите са препълнени с ранени и заболели.

Музафер паша, адютант на Осман паша, описва последните дни на Плевенския лагер така: *„...Плевен се беше превърнал в една обширна гробница, в която гинеше от мизерия и мъчително безпокойство една 40-хилядна армия, напълно изолирана от останалия свят. Положението изглеждаше отчаяно“.*

На 10 декември 1877 г. Осман паша прави опит да пробие блокадата и да се изтегли на запад към София. В последния бой при р. Вит турската армия е разбита и пленена. Раненият Осман паша капитулира с 40 000-та си армия. След петмесечни сражения Плевен е освободен!

За успешния край на Плевенската епопея безспорни са заслугите на румънската армия и местното население. Румънските воини заемат позиции при първи блокаден участък между р. Вит и Гривишки редут № 1 под командването на ген. Ал. Чернат. Българите помагат на руската армия, като доставят храна, пренасят ранени и се грижат за тях в лазаретите, дават сведения и др.

Експонирани са оригинален мундир на главнокомандващия руската армия Велик княз ген. Николай Николаевич и копие на мундир на турски паша, както и оригинално хладно оръжие и снимки, румънски ордени, четирите степени на Георгиевски кръст и лични вещи на Рифат паша, участник в Третия щурм за Плевен.

Послужебният списък на ген. И. Ганецки, съдържа сведения за участието му във войната и в боевете при Плевен, заемани длъжности и отличия.

Изложени са и фотокопия на снимки на отделни части от оригиналното платно на Панорамата на известния френски художник - панорамист Пол Филипото „Битката при Плевен на 28-и ноември 1877 г.“ През 1879 г. той създава панорама, посветена на последното сражение за Плевен при река Вит.

Интерес представлява оригиналното писмо на подпоручик от лейбгв. Егерски полк Николай Константинович Шилдбах, загинал в сражението при Телиш на 24 октомври 1877 г. В деня преди атаката той пише трогателно писмо до своите близки.

Освобождението на Плевен е преломен момент в хода на бойните действия. Оттук започва началото на края на Руско-турската война 1877-1878 г.

Изложбата ще бъде официално открита на 9 декември 2024 г. от 16.30 часа в Панорама „Плевенска епопея 1877 г.“ и може да бъде разгледана до 21 февруари 2025 г.

